

YHTEENVETO LUTHERISTA II

Väinö Hotti



MARTTI LUTHER
10.11.1483 – 18.2.1546

SINUN SANASI ON TOTUUS

Kooste, referointi, kuvat ja tehosteet:
Väinö Hotti

15. Perkele oli todellinen

”Saatanan todellisuus oli hänelle yhtä ilmeinen kuin Jumalan todellisuus...Siksipä hän sanoikin, että osa voittoa on siinä, että tietää, kuka tuo vastustaja kulloinkin on” (Pinomaa, Kuka Luther todella oli, s.77).

”Lutherin luostarikilvoituksen aikakirjoissa onkin eräitä merkkejä, jotka viittaisivat sairasmielisyyttä lähentelevään ylijännitteisyyteen. Jo hänen persoonallisuudestaan puhuttaessa kuvailtiin sitä realistista perkelekäsitystä, mikä oli hänelle ominainen koko elämän ajan. Ahdistusten aikana hän joutui monta kertaa suorastaan silmästä silmään sielunvihollisen kanssa. Hän onkin itse sanonut: ”MINÄ TUNNEN PIRUN HYVIN...MINÄ OLEN SYÖNYT HÄNEN KANSSAAN MONTA VAKALLISTA SUOLAA” (Kares, Luther, s.289).

*”Olen tuleva Wormsiin, vaikka siellä olisi yhtä monta **perkelettä**, kuin on tiliä katoilla”* (Kares, Luther, s.165).

*”Jumalattomien taas en mitenkään toivo niitä (ajatuksiani) hyväksyvän, vaan minä toivon niillä ärsyttäväni heitä ja heidän jumalaansa, **perkelettä**”* (Gal.kirj.sel.s.10).

*”Älköön siis millään muotoa ristin pahennusta poistettako; niin kävisi, jos julistaisimme sitä, mitä tämän maailman ruhtinas jäsenineen halusta kuuntelisivat, nimittäin teoista tulevaa vanhurskautta; silloin meillä olisi säyseä **perkele**, suosiollinen maailma, leppyinen paavi ja leppyiset ruhtinaat!”* (Gal. kirj.sel. s.594).

*”Vainoaahan ja surmaahan meitä maailma, vihaavathan meitä valheveljet mitä kiivaimmin, kauhistaahan meitä kamalasti sydämässämme **saatana** tulivuolineen vain sen vuoksi, että opetamme Kristuksen olevan vanhurskaudemme ja elämämme”* (Gal.kirj.sel. s.703).

*”Vielä vanhemmalla iällään hän saattoi arvostella lääkäreitä siitä, että he pyrkivät parantamaan lääkkeillään monia sairauksia, **jotka olivat paholaisen aiheuttamia**”* (Kares, Luther, s.192).

*”Hän oli kerran kiivaasti rukoillut kammiossaan ja ajatellut siinä ohessa, kuinka Kristus oli meidän syntiemme tähden ristiinnaulittu, kärsinyt ja kuollut. Silloin oli seinälle tullut kirkas loiste, ja siihen ilmestyi ihana Kristuksen muoto viisine haavoineen, ja tämä ilmestys oli katsonut Lutheria kuin olisi hän ollut itse olennoitunut Herra Kristus. Tällainen näky ei tuonut lohtua hänen ahdistuksiinsa, vaan hän epäili siinäkin kiusaajan juonia. Ensin hän oli arvellut se merkitsevän jotakin hyvää, mutta sitten oli seurannut ajatus, ´että sen täytyi olla perkeleen kummitus, sillä Kristus ilmestyy meille sanassaan ja alhaisemmassa, nöyremmässä muodossa, niin kuin hän on ristiinnaulittu ja alennettu`. Niinpä Luther olikin sanonut näylle: ´Poistu, sinä **häpeäpiru!** Minä en tiedä kenestäkään muusta Kristuksesta kuin siitä, joka on ristiinnaulittu ja jota hänen sanassaan kuvataan ja saarnataan.` Ja heti olikin kadonnut tuo kuva, joka oli ´olennoitunut perkele`”* (290).

16. Vaikeneminen kultaa?

*”Syytettäköön minua ylpeydestä ja ahneudesta, aviorikoksesta ja murhasta, viholisuudesta paavia vastaan ja kaikista mahdollisista paheista, kunhan minua vain ei voida syyttää **jumalattomasta vaikenemisestä**”* (Kares, Luther, ss.145,146).

”Huuda täyttä kurkkua, älä säästä, korota äänesi niinkuin pasuna, ilmoita minun kansalleni heidän rikoksensa ja Jaakobin huoneelle heidän syntinsä” (Jes.58:1).

”Sillä jos sinä tunnustat suullasi Jeesuksen Herraksi ja uskot sydämässäsi, että Jumala on hänet kuolleista herättänyt, niin sinä pelastut” (Room.10:9,10).

”Israelin vartijat ovat kaikki sokeita, eivät he mitään käsitä; he ovat kaikki mykkiä koiria, jotka eivät osaa haukkua” (Jes.56:10).

17. Suhde harhaoppeihin

*”Eniten Lutheria suretti se, että hänen wittenbergiläiset virkaveljensä olivat **välinpitämättömiä väärän opin suhteen**” (TK. s.31).*

*”Lankeemus opillisessa suhteessa ei ole inhimillistä, vaan **perkeleellistä**” (Gal. kirj. sel. s.580).*

*”Se, joka täydellä todella pitää oppiaan, uskoaan ja tunnustustaan totena, oikeana ja varmana, **ei voi jäädä yhteen sellaisten kanssa, jotka opettavat väärää oppia tai pitäytyvät siihen**. Opettaja, joka harhoja opettaessa vaikenee, mutta kuitenkin on olevinaan oikea opettaja, on julkista kiihkoilijaa pahempi; ulkokultaisemisellaan hän aiheuttaa vaikeampaa vahinkoa kuin vääräoppinen” (TK. s.31).*

”Evankeliumin väärentäjiä, harhaopettajia, Paavali kohtelee armottomasti...Hän kohtelee evankeliumin väärentäjiä kuin kaivon myrkyttäjiä...Keefaan menettelyn Paavali jyrkästi ja vasten kasvoja tuomitsi. Mutta muuten kirje kaikkein ankarimmilta kohdiltaankin on evankelisesti lämmin, lähelle tuleva, veljen kättä ojentava, rakas” (Tuomenoksa, Paavali – vanki ja vapaa, ss.254,255).

18. Suhde vastustajiin

*”Hän sanoo kokeneensa, että **kaikilla niillä, jotka taistelevat häntä vastaan on pelokas sydän ja vaivaava omatunto**, koska he pelkäävät Raamattua tietäessään, kuinka tuntematon se heille on” (Kares, Luther, s.97).*

*”Mutta perkeleelle ja hänen palvelijoilleen, eksytysten ja lahkojen alkuunpanijoille meidän pitää apostolin esimerkin mukaisesti olla **kärsimättömiä, kopeita, karskeja ja leppymättömiä sekä säälimättä paljastaa pilkattavaksi, kirotta ja tuomita heidän kavaluutensa**” (Gal.kirj.sel. ss.63,64).*

*”Jumalattomien taas en mitenkään toivo niitä (kirjoituksiani) hyväksyvän, vaan minä **toivon niillä ärsyttäväni heitä ja heidän jumalaansa perkelettä**” (Gal.kirj.sel. s.10).*

*”Omasta puolestani **en pelkää hurmahenkistä**, sillä en tunne ketään, joka voisi heittää vastaan sellaisia väitteitä, jotka uutuudellaan panisivat minut sekaisin, sillä kaikki heidän väitteensä olen jo aikaisemmin kuullut saatanalta, olenpa vielä pahempiakin kuullut, mutta Jumalan sanalla olen ne voittanut” (Pinomaa, Kuka Luther todella oli, s.78).*

” Vaan "jos vihamiehelläsi on nälkä, ruoki häntä, jos hänellä on jano, juota häntä, sillä näin tehden sinä kokoat tulisia hiiliä hänen päänsä päälle" (Room.12:20).

19. Hengen köyhyys

”Autuaita ovat hengessä köyhät, sillä heidän on taivasten valtakunta” (Matt.53:3; Saarnivaaran käänn.).

”Pyhän ihmisen elämä on enemmän Jumalalta ottamista kuin hänelle antamista, enemmän halajamista kuin omistamista, enemmän hurskaaksi tulemistä kuin hurskaana olemista... Sen tähden on sisällisen ihmisen oikea olemus pyytämistä, halajamista, etsimistä” (Kares, Luther, s.437).

”Jumalalle onkin ominaista nöyrien korottaminen, nälkäisten ravitseminen, sokeiden valaiseminen, kurjien ja masentuneiden lohduttaminen, syntisten vanhurskauttaminen, kuolleiden eläväksitekeminen, epätoivoisten ja kadotukseen tuomittujen autuuttaminen” (Gal.kirj.sel. 378).

”Jumala on luvannut pelastuksen hengellisesti köyhille” (Kares, Luther, s.407).

”Juuri siinä armon rikkaus Lutherin mukaan näkyy, että se annetaan vain niille, jotka eivät itsessään ole yhtään mitään. Joka ei siis ole vielä tullut mitättömäksi, siitä ei Jumala voi myös mitään tehdä. Ihmiset tekevät jostakin jotakin, mutta se on aivan hyödytöntä. Sen tähden ei Jumala ota muita kuin hylätyitä, ei tee terveiksi muita kuin sairaita, näkeviksi muita kuin sokeita, eläviksi muita kuin kuolleita, vanhurskaiksi muita kuin syntisiä, viisaiksi muita kuin tyhmiä, lyhyesti, ei armahda muita kuin kurjia eikä anna armoa muille kuin niille, joilla ei ole armoa” (434,435).

”Huomattava on, että Luther näkee hengen köyhyydessä ja isoamisessa salatun pelastusvarmuuden, lujan ja horjumattoman uskalluksen” (435).

”Me olemme kerjäläisiä. Se on totta” (kuoleva Luther, 175).

20. Luther ja Raamattu

”Eikä kirkossa saa esittää eikä kuunnella muuta oppia kuin Jumalan puhdasta sanaa – muussa tapauksessa olkoot niin opettajat kuin kuulijatkin oppeineen kirotut!” (Gal. kirj.sel. s.79).

”Minä turvaudun Raamattuun ja tutkin sitä uudelleen joka päivä. Raamattu on ikään kuin suuri monihaarainen puu, enkä minä ole milloinkaan pudistanut ainoatakaan sen oksista saamatta hyviä hedelmiä” (Hjalmar Holmquist, Martti Luther, s.104).

*”Raamattu, johon hän oli perehtynyt niin tarkkaan, että **hän tiesi millä sivulla kukin lause oli**” (Kares, Luther, s.250).*

”Eihän Raamattu olekaan ristiriitainen muuta kuin järkipuuttojen ja paatuneitten ulkokultaisten käsityksen mukaan” (Gal.kirj.sel. s.354).

”Yksi ainoa opin ´piirto` (Matt.5:18) on suurempi arvoinen kuin ´taivas ja maa` ; siksi emme salli sitä vähimmässäkään määrässä loukattavan” (Gal.kirj.sel. s.590).

”Pyhitä heidät totuudessa; sinun sanasi on totuus” (Joh.17:17).

”pidä tätä kirjaa kaikkein korkeimpana ja jaloimpana pyhäkkönä, mitä rikkaimpana kultakaivoksena, jota ei milloinkaan voida tyhjiin ammentaa, jotta löytäisit jumalallisen viisauden” (Pieper, Dogmatiikka, s.74).

”Raamattu ei ole vielä milloinkaan erehtynyt” (Pieper, Dogmatiikka, s.77).

”Luther huomauttaa 1 Piet.3:14 johdosta: ´Kun kuulet sellaisten ihmisten puhuvan, jotka ovat niin peräti sokaistuneita ja paatuneita, että kieltävät sen, että se, mitä apostolit ovat puhuneet ja kirjoittaneet, on Jumalan sanaa, tai epäilevät sitä, niin ole aivan vaiti, älä puhu sanaakaan heidän kanssaan, vaan anna heidän mennä menojaan” (Pieper, Dogmatiikka, s.97).

*”Opin arvosteleminen ja erottaminen on **joka ainoan kristityn velvollisuus**, vieläpä niin, että se on kirottu, joka hiuskarvankaan verran loukkaa tätä oikeutta” (Pieper, Dogmatiikka, ss.126,127).*

”On meillä aarre verraton, Se kalliimpi on kultaa, Ja kivet kalliimmatkin on Sen rinnalla vain multaa. Tää lahja kallis taivahan, Tää parhain aartehemme On pyhä sana Jumalan, Sen saimme omaksemme” (Vvk.162:1).

21. Luther ja rukous

Rukous oli Lutherin elämässä hyvin keskeisenä. Hän kävi varsin usein ”rukoustaistelua”. Hän eli rukouselämää. Voi ajatella, että Lutherin dynaamisen ja hedelmällisen elämän salaisuutena oli nimenomaan jatkuva rukous:

”Missä paljon rukousta, siellä paljon siunausta, missä vähän rukousta, siellä vähän siunausta, missä ei yhtään rukousta. siellä ei yhtään siunausta.”

”Uskonpuhdistaja käytti joka päivä ainakin kolme työhön muuten soveliainta tuntia rukoukseen” (Kares, Luther, s.171).

”Kotinsa hengellisestä hoidosta hän huolehti pitämällä joka aamu kotihartautta lastensa kanssa. ‘Kun nousen vuoteesta aamuisin, rukoilen lasten kanssa kymmenen käskyä, uskontunnustuksen, Isä meidän ja lisäksi jonkin psalmin.’ Hän toteutti itse sitä, mitä hän kehotti toisia tekemään : hän kuulusteli lapsiltaan ja talonväeltään katekismusta ja teki heille sen johdosta kysymyksiä” (Pinomaa, Kuka Luther todella oli, s.24).

Lutherin rukous ennen oikeuden eteen astumistaan **Wormsin valtiopäivillä** 16.4.1521. Tässä historiallisessa hetkessä Luther turvautui taivaan apuun. Ja me tiedämme: taivas totisesti vastasi ja Luther sai voimaa seisoa Sanan tukevalla kallioperustalla monen ihmissielun autuudeksi ja pelastukseksi:

”Oi Jumalani, Jumalani, minun Jumalani, puolusta sinä minua kaikkea maailman järkeä, ja viisautta vastaan. Tee sinä se! Sinun täytyy se tehdä, sinun yksin; minä en sitä voi. Asiahan on kuitenkin sinun, eikä minun. Omasta puolestanihan ei minulla ole täällä mitään toimitettavaa, eikä tämän maailman herrain kanssa mitään tekemistä. Voisinhan minäkin toivoo hyviä päiviä ja rauhallista elämää ja lepoa. Mutta asiahan on sinun, oi Herra; se on oikeudenmukainen ja iäisyyteen perustuva. Auta minua sinä uskollinen, iankaikkinen Jumala! Minä en luota kehenkään ihmiseen; se olisi turhaa ja hyödytöntä...Tule, tule, olen valmis antamaan elämäni sinun tähtesi...Ja joskin minun ruumiini, joka kuitenkin on sinun kättesi tekoa, tässä taistelussa menehtyisi ja kokonaan joutuisi turmioon, niin riittää minulle se, että minulla on sinun Sanasi ja Henkesi...Sieluni on sinun, se kuuluu sinulle ja on iankaikkisesti sinun luonasi. Amen, Jumala minua auttakoon! Amen” (Hjalmar Holmquist, Martti Luther, ss.73,74).

Lutherin rukous **Melanktonin sairasvuoteen äärellä.**

Luther itse kertoo:

”Silloin täytyi meidän Herramme ja Jumalamme lopuksi kuulla minua. Sillä minä paiskasin kerjuupussini hänen ovensa eteen ja tungin hänen korviinsa kaikki Pyhästä Raamatusta muistamani lupaukset rukousten kuulemisesta; ja minä osoitin hänelle, että hänen täytyy kuulla minua, jos mieli minun uskoa hänen lupauksiinsa...Sitten toi Luther ruokaa ja pakotti Melanktonin sitä nauttimaan sanoen: ‘Kuule nyt kerta kaikkiaan, Filippus, sinä joko syöt tai minä julistan sinut pannaan!’” (Hjalmar Holmquist, Martti Luther, s.187).

”Taivaallinen Isäni, Jumala ja Herramme Jeesuksen Kristuksen Isä, kaiken lohdutuksen Jumala, minä kiitän sinua, että olet minulle ilmoittanut rakkaan Poikasi Jeesuksen Kristuksen, johon minä uskon, jota olen saarnannut ja tunnustanut, jota olen rakastanut ja kunnioittanut ja jota tuo häijy paavi ja kaikki jumalattomat häpäisevät, vainoavat ja pilkkaavat. Minä rukoilen sinua, Herrani Jeesus Kristus, ota sieluni huomaasi! Taivaallinen Isä! Vaikka minun täytyy jättää tämä ruumiini ja minut temmataan pois tästä elämästä, tiedän totisesti, että saan iankaikkisesti olla luonasi, ei kukaan voi temmata minua sinun käsistäsi” (Lutherin kuolinrukous). (Kares, Luther, s.172).

JUMALA OMPI LINNAMME

1. JUMALA OMPI LINNAMME JA VAHVA TURVA AIVAN,
ON MIEKKAMME JA KILPEMME AJALLA VAARAN, VAIVAN
SE VANHA VAINOOJA, KAVALA, KAUHEA, ON KIIVAS KIUUKUINEN
JA JULMA, HIRMUINEN. VAIN HERRA HÄNET VOITTA.
2. ON TURHA OMA VOIMAMME, VÄÄRYYDEN VALTAA VASTAAN.
ME TURMAN VALLAT VOITAMME HERRASSA AINOASTAAN.
HÄN, KRISTUS, KUNINGAS, ON VOITONRUHTINAS, LYÖ JOUKOT
HELVETIN, NE TALLAA JALKOIHIN, JA VOITON MEILLE SAATTA.
3. MAAILMA VAIKK` OIS TÄYNNÄNSÄ, PIMEYDEN ENKELEITÄ,
PÄÄLLEMME SYÖSTEN PÄÄNÄNSÄ, HE EIVÄT VOITA MEITÄ.
NE RAIVOTKOHOT VAAN, JA SYÖSKÖÖT KIUUKKUAAN, NE SAANEHET
JO ON HERRALTA TUOMION. YKS SANA HEIDÄT KAATAA.
4. SE SANA SEISOO VAHVANA, HE EI VOI SITÄ KESTÄÄ.
KUN KANSSAMME ON JUMALA, KEN MEILTÄ VOITON ESTÄÄ.
JOS VEIS HE HENKEMME, OSAMME, ONNEMME, NE HEIDÄN
OLKOHON, VAAN MEIDÄN IÄT ON, JUMALAN VALTAKUNTA